

Katalog fauny Puszczy Białowieskiej

pod redakcją JERZEGO M. GUTOWSKIEGO i BOGDANA JAROSZEWICZA

Catalogue of the fauna of Białowieża a Primeval Forest

edited by JERZY M. GUTOWSKI and BOGDAN JAROSZEWICZ

Instytut Badawczy Leśnictwa
Warszawa 2001

PRZEMYSŁAW SZWAŁKO*, OLEG. R. ALEKSANDROVICH,***
VADIM A. TSINKEVICH**

Familia (rodzina): Scarabaeidae

- po wi tnikowate

Subfamilia (podrodzina): Aphodiinae

Oxyomus sylvestris (SCOPOLI, 1763) - P(1*) B(14)

Aphodius ater (DE GEER, 1774) - P(137,357)

B(13,14)

- *borealis* GYLLENHAL, 1827 - P(744)

- *coenosus* (PANZER, 1798) - P(707,755)

B(13,14,238)

- *corvinus* ERICHSON, 1848 - P(357,744)

B(13,238)

- *depressus* (KUGELANN, 1792) - P(357,744)

B(14)

- *distinctus* (O.F. MÜLLER, 1776) - P(357)

B(14)

- *erraticus* (LINNAEUS, 1758) - P(276) B(2*)

- *fasciatus* (OLIVIER, 1789) - P(357,744)

B(13,14,238)

=*putridus* HERBST 1789, nec GEOFFROY in FOURCROY,
1785

=*tenellus* auct., nec SAY 1823

=*uliginosus* HARDY 1847

- *fimetarius* (LINNAEUS, 1758) - P(357,360)

B(14)

- *foetens* (FABRICIUS, 1787) - P(360,744)

B(13,14)

- *fossor* (LINNAEUS, 1758) - P(360) B(3*)

- *granarius* (LINNE, 1767) - P(360)

- *haemorrhoidalis* (LINNAEUS, 1758) - P(360)

B(4*)

- *ictericus* (LAICHARTING, 1781) - P(360)

- *lividus* (OLIVIER, 1789) - P(360)

- *lugens* CREUTZER, 1799 - P(360)

- *luridus* (FABRICIUS, 1775) - P(360) B(14)

- *melanostictus* W. SCHMIDT, 1840 - P(360)

- *merdarius* (FABRICIUS, 1775) - P(357,360)

B(14)

- *nemoralis* ERICHSON, 1848 - P(357,744)

B(13,14,238)

- *niger* (PANZER, 1797) - P(360)

- *paracoenosus* BALTHASAR et HRUBANT, 1960 -

B(13,14)

- *paykullii* BEDEL, 1908 - P(360,708)

=*tessulatus* PAYKULL, 1798

- *plagiatus* (LINNE, 1767) - P(360)

- *prodromus* (BRAHM, 1790) - P(357,360) B(14)

- *punctatosulcatus* STURM, 1805 - B(13,14)

=*sabulicola* THOMSON 1869

- *pusillus* (HERBST, 1789) - P(360) B(5*)

- *rufipes* (LINNAEUS, 1758) - P(357,744) B(6*)

- *rufus* (MOLL, 1782) - P(357,360) B(14)

* Akademia Rolnicza, Katedra Entomologii Le nej, Al. 29 Listopada 46, 31-425 Kraków, Polska,
e-mail: ppszwalk@cyf-kr.edu.pl

** Belarus State University, Department of Zoology, F. Scoryna ave., 4, Minsk, 220080, Belarus,
e-mail: zoo@bdpu.lingvo.minsk.by

*** Uniwersytet Warmi sko-Mazurski, Katedra Ekologii i Ochrony rodowiska, ul. ołnierska 14, 10-
561 Olsztyn, Polska, e-mail: olega@matman.uwm.edu.pl

- *sordidus* (FABRICIUS, 1775) - P(56,357) B(7*)
 - *sphacelatus* (PANZER, 1798) - P(357,707) B(14)
 - *sticticus* (PANZER, 1798) - P(357,744) B(14)
 - *subterraneus* (LINNAEUS, 1758) - P(357,360) B(14)
 - *tomentosus* (O.F. MÜLLER, 1776) - P(360)
 - *varians* DUFTSCHMID, 1805 - P(631)
 - *zenkeri* GERMAR, 1813 - P(744) B(238)
Heptaulacustestudinarius (FABRICIUS, 1775) - P(360) B(13)
Psammодиодус asper (FABRICIUS, 1775) - P(81)
 =*sulcicollis* ILLIGER, 1801

Subfamilia (podrodzina): Coprinae

Euoniticellus fulvus (GOEZE, 1777) - P(360) B(8*)
Copris lunaris (LINNAEUS, 1758) - P(360) B(14)
Caccobius schreberi (LINNE, 1767) - P(360) B(9*)
Onthophagus fracticornis (PREYSSLER, 1790) - P(357) B(13,14)
 - *nuchicornis* (LINNAEUS, 1758) - P(360) B(14)
 - *similis* (SCRIBA, 1790) - P(360) B(13,14)

Subfamilia (podrodzina): Melolonthinae

Serica brunna (LINNAEUS, 1758) - P(631,744)
 =*brunnea* LINNE, 1767
 ! *Maladera holosericea* (SCOPOLI, 1772) - P(10*) B(11*)
Omaloplia nigromarginata (HERBST, 1785) - P(156)
Amphimallon solstitialis (LINNAEUS, 1758) - P(357) B(12*)

Polyphylla fullo (LINNAEUS, 1758) - P(357)
Melolontha hippocastani FABRICIUS, 1801 - P(357) B(13*)
 - *melolontha* (LINNAEUS, 1758) - P(357) B(14*)
Hoplia graminicola (FABRICIUS, 1792) - P(118,357)
 - *parvula* KRYNICKI, 1832 - P(446) B(15*)

Subfamilia (podrodzina): Rutelinae

Anomala dubia (SCOPOLI, 1763) - P(357) B(16*)
Phyllopertha horticola (LINNAEUS, 1758) - P(357) B(17*)

Subfamilia (podrodzina): Dynastinae

Oryctes nasicornis (LINNAEUS, 1758) - P(357,576)

Subfamilia (podrodzina): Cetoniinae

Trichius fasciatus (LINNAEUS, 1758) - P(357) B(18*)
Gnorimus nobilis (LINNAEUS, 1758) - P(357,581) B(19*)
 - *variabilis* (LINNAEUS, 1758) - P(727)
Osmode rma eremita (SCOPOLI, 1763) - P(357,743)
 =*lassallei* BARAUD et TAUZIN, 1991
Valgus hemipterus (LINNAEUS, 1758) - P(446) B(20*)
 ! *Tropinota hirta* (PODA, 1761) - P(21*)
Cetonia aurata (LINNAEUS, 1758) - P(357) B(22*)
Protaetia aereuginosa (DRURY, 1770) - P(357) B(13)
 - *cuprea* (FABRICIUS, 1775) - P(357)
 =*metallica* HERBST, 1782
 - *lugubris* (HERBST, 1786) - P(357) B(13)

- 1* - PB, Polana Białowieska, Park Dyrekcyjny, 5 IV 1992, 5 ex.; 22 VII 1998, 1 ex. ad lucem, leg., det. T. MOKRZYCKI.
- 2* - PB, oddz. 800, 823, 824, w latach [in] 1989-1995, 24 ex., leg., det. O.R. ALEKSANDROVICH et V.A. TSINKEVICH.
- 3* - PB, oddz. 823 (ad Kamieniuki), 10 V 1991, 1 ex., leg., det. O.R. ALEKSANDROVICH et V.A. TSINKEVICH.
- 4* - PB, oddz. 823, 20 VIII 1991, 5 ex., leg., det. O.R. ALEKSANDROVICH
- 5* - PB, oddz. 774, 6 VI 1991, 10 ex., leg., det. O.R. ALEKSANDROVICH et V.A. TSINKEVICH.
- 6* - ad Kamieniuki, 10 VIII 1991, 5 ex., ad lucem, leg., det. O.R. ALEKSANDROVICH.
- 7* - PB, oddz. 800, 823, 824, w latach [in] 1989-1995, 8 ex., leg., det. O.R. ALEKSANDROVICH et V.A.. TSINKEVICH.
- 8* - PB, oddz. 823, 10 V 1991, 3 ex., leg., det. O.R. ALEKSANDROVICH et V.A.. TSINKEVICH.
- 9* - PB, oddz. 823, 10 V 1991, 1 ex., leg., det. O.R. ALEKSANDROVICH et V.A.. TSINKEVICH
- 10* - PB, Białowie a, 9 V 1996, 1 ex., ad lucem, leg., det. et coll. R SZWALCO
- 11* - PB, oddz. 963, 17 IX 1991, 1 ex., na piasku [on the sand], leg. O.R. ALEKSANDROVICH, det. V.A.. TSINKEVICH.
- 12* - PB, oddz. 800, 823, 824, w latach [in] 1989-1995, 16 ex., leg., det. O.R. ALEKSANDROVICH et V.A.. TSINKEVICH.
- 13* - PB, oddz. 823, 824, w latach [in] 1989-1995, 26 ex., leg., det. O.R. ALEKSANDROVICH et V.A.. TSINKEVICH.
- 14* - PB, oddz. 800, 824, w latach [in] 1989-1995, 4 ex., leg., det. O. R ALEKSANDROVICH et V.A.. TSINKEVICH.
- 15* - PB, oddz. 823, 20 VIII 1998, 10 ex., leg. PRISCHEPCHIK, det. V.A.. TSINKEVICH.
- 16* - PB, oddz. 823, 824, w latach [in] 1989-1995, 18 ex., leg., det. O.R. ALEKSANDROVICH et V.A.. TSINKEVICH.
- 17* - PB, oddz. 823, 824, w latach [in] 1989-1995, 16 ex., leg., det. O.R. ALEKSANDROVICH et V.A. TSINKEVICH.
- 18* - PB, oddz. 963, 10 VII 1993, 4 ex., na kwiatach [on flowers], leg., det. O.R. ALEKSANDROVICH.

19* - PB, oddz. 800-802, 12 VI 1993, 3 ex., na kwiatach [on flowers], leg., det. O.R.

ALEKSANDROVICH

20* - ad Kamieniuki, 10 V 1994, 1 ex., leg., det. V.A. TSINKEVICH.

21* - na skraju [on the edge of] PB, ad Orzeszkowo, 11 V 1996, 1 ex., na skarpie wykopu kolejowego [on the railway embankment], leg., det. C BYSTROWSKI et P SZWAŁKO

22* - PB, oddz. 823, 824, w latach [in] 1989-1995, 12 ex., leg., det. O.R. ALEKSANDROVICH et V.A. TSINKEVICH

Najliczniejsza w gatunki rodzina w obrębie *Scarabaeoidea* (Polska 153 gat., Białoruś 89 gat.). Występowanie jej przedstawicieli na terenie obu części PB poznane jest stosunkowo dobrze, choć niezbyt równomiernie. Z obszaru PB, wraz z gatunkami podanymi wyżej po raz pierwszy, znanych jest łącznie 67 gatunków, z których 65 wykazano z części polskiej, a 46 z białoruskiej. Bardzo prawdopodobne jest stwierdzenie w najbliższym czasie kilku dalszych gatunków, natomiast niektóre starsze dane (z pierwszej połowy XX w.) nie były w późniejszych latach potwierdzone nowymi materiałami, co wskazuje na konieczność ich zweryfikowania w oparciu o aktualne badania terenowe.

Do licznie (na tle fauny Polski i Białorusi) reprezentowana jest grupa gatunków koprofagicznych (wisko *Aphodiinae*), chociaż zauważa się ubóstwo gatunkowe w obrębie ciepłolubnych przedstawicieli *Coprinae*. Niemal pełny obraz fauny krajowej odzwierciedla się na liście białowieskich próchnojadów (*Dynastinae*, *Cetoniinae*). Pozostałe grupy, obejmujące głównie gatunki ryzofagiczne, reprezentowane są na terenie PB przez niewielką liczbę gatunków zamieszkujących Polskę i Białoruś, lecz dalsze badania mogą zmienić poglądy na ten temat.

This family is the most abundant in species among *Scarabaeoidea* (Poland 153 species, Belarus 89 species). The occurrence of its representatives in the area of both parts of PB is recognised relatively well, but not the same degree. From the area of PB, 67 species are known including the ones recorded for the first time, 65 of the total number are reported from the Polish part and 46 from the Belarussian one. The recognition of some further species in the future is very probable, however, some older data (from the first half of the 20th century) were not confirmed later by new materials, which indicates the need to verify them on the basis of the recent field investigations.

The group of coprophagic species (most of *Aphodiinae*) is rather numerous represented (on the background of the Polish and Belarussian fauna), however, the species scantiness is noted among the thermophilous representatives of *Coprinae*. Nearly full spectrum of the Polish fauna is represented in the mould-eaters of PB (*Dynastinae*, *Cetoniinae*). The other groups, containing mostly rhizophagic species, are represented in PB by only moderate number of species, comparing with those living in Poland and Belarus, but further investigations could change the opinion on this subject.